

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в III кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у III кварталі 2021 року свідчать, що респонденти продовжують очікувати **зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** в наступні 12 місяців. **Водночас респонденти очікують погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств.** Очікується посилення інфляційних та девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 25.9% (у попередньому кварталі – 23.1%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.5%;
- **прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 55.6% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 40.7%), у цілому по Україні – 53.1%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **прискорення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 88.9% респондентів (одні з найвищих очікувань девальвації серед регіонів) (у попередньому кварталі – 59.3%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 11.5% (одні з найнижчих очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – 12.0%). У цілому по Україні респонденти очікують поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств – 12.7% (таблиця);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 7.4% (у попередньому опитуванні – 0.0%) (таблиця), у тому числі **на зовнішньому ринку:** баланс відповідей – 14.3% (як і в II кварталі 2021 року). У цілому по Україні баланси відповідей – 27.7% та 23.5%;
- **уповільнення зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 4.2% та 16.0% відповідно (у попередньому кварталі – 12.0% та 23.1% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.7% та 19.3% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 11.5% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні прогнозується помірне зростання кількості працівників – 2.2%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купуються** (баланс відповідей – 100.0%). **Ціни на продукцію власного виробництва** зростатимуть високими темпами (баланс відповідей – 63.0%) (у попередньому кварталі – 100.0% та 74.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 68.0% та 70.4% відповідно (у попередньому кварталі – 70.4% та 65.4% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії, брак обігових коштів та брак кваліфікованих працівників (вплив цього чинника респонденти оцінили вище, ніж у попередньому опитуванні) (графік 5).

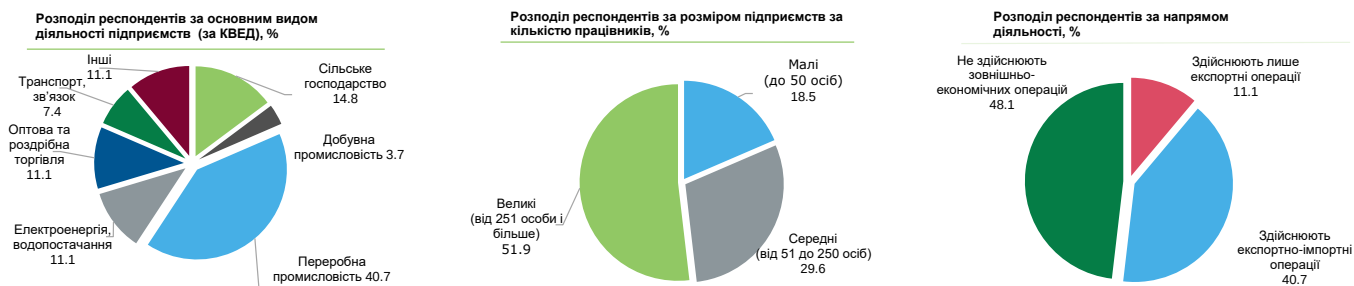
Очікується зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо посилення жорсткості умов доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

96.0% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 97.1%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

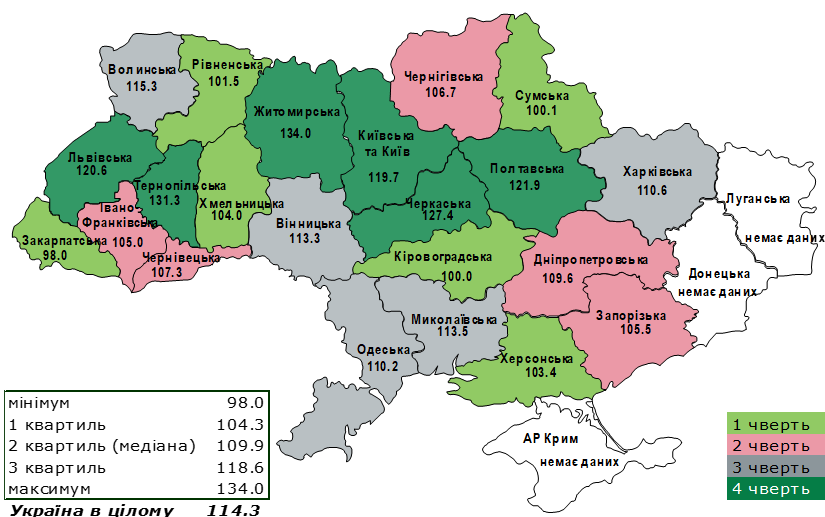
- **поточний фінансово-економічний стан задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 3.7%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий – 7.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у II кварталі 2021 року – «мінус» 11.1%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів** – 3.7% (у попередньому кварталі – 7.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 03–30 серпня 2021 року;
- опитано всього 27 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

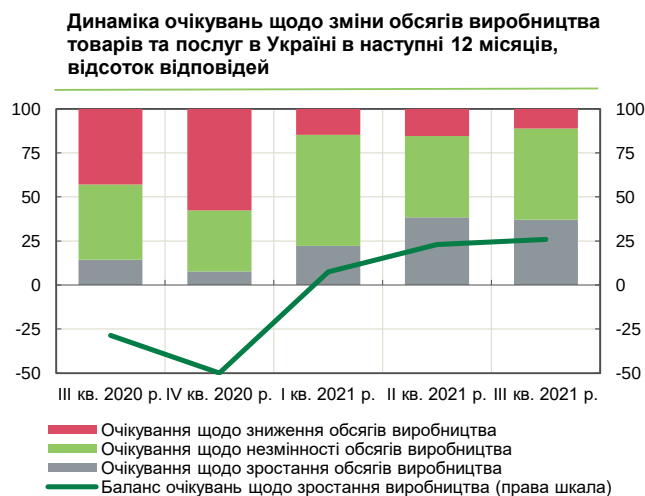
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	-3.7	3.8	7.7	12.0	-11.5
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-22.2	-11.1	11.5	0.0	7.4
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-4.0	0.0	3.8	12.0	4.2
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	3.8	14.8	3.8	23.1	16.0
кількості працівників	-17.9	3.6	-3.7	0.0	11.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

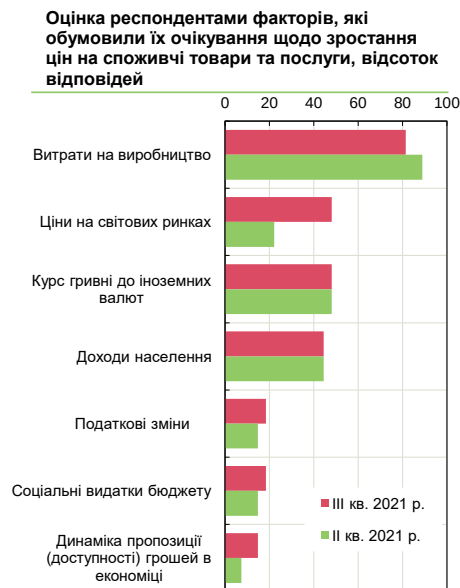
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

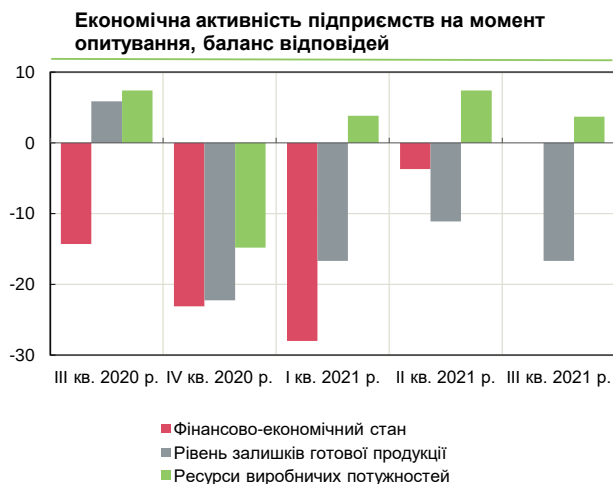
Графік 1

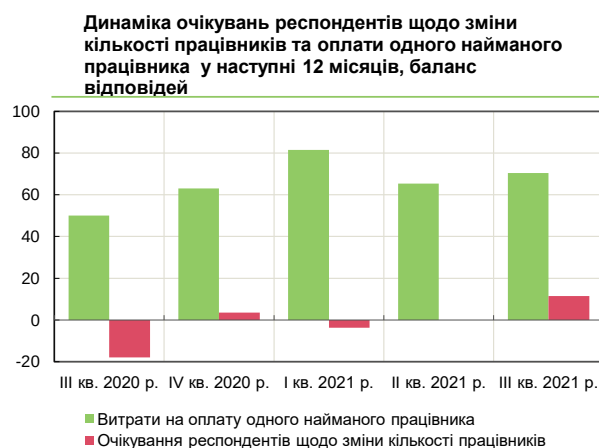
Графік 2

Графік 3

Графік 4

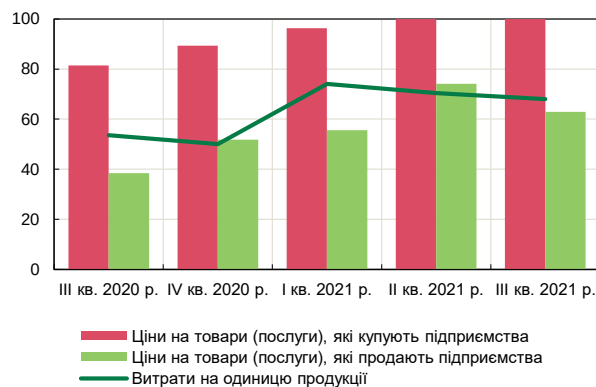
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

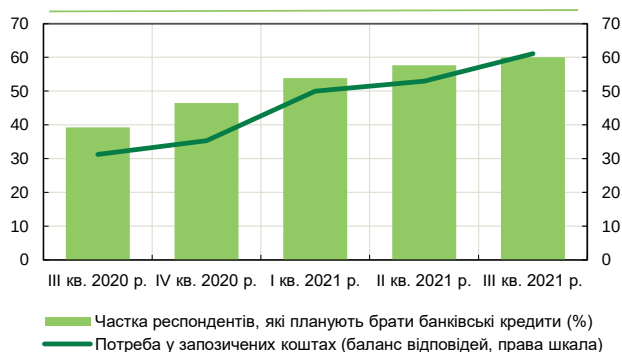
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

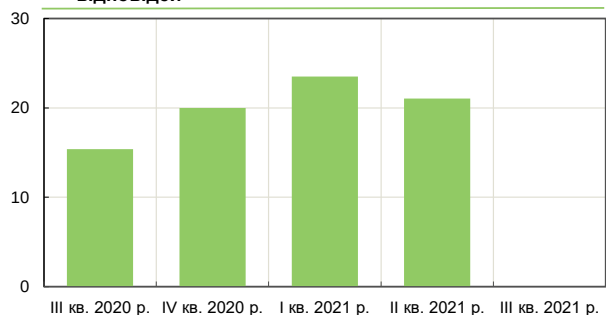
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

